Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
7 maart 2024

Onze referentie
IENW/BSK-2024/17278

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ Economie
Leefomgeving

Beslistermijn
28 maart 2024

Bijlage(n)
2

Aan Staatsecretaris

nota

Kamerbrief Onderzoek naar luchtkwaliteit en COVID-19

Aanleiding
In 2021 hebben de ministeries van IenW, VWS en LNV de opdracht gegeven om de relatie tussen luchtkwaliteit en het optreden en de ernst van COVID-19 te onderzoeken. Dat onderzoek is nu af en zal met deze brief met de Tweede Kamer worden gedeeld. Deze brief verstuurt u mede namens de minister voor Medische Zorg en de minister van LNV.

Geadviseerd besluit
Ik adviseer u de Kamerbrief te ondertekenen en de brief samen met het onderzoeksrapport aan Tweede Kamer te sturen.

Ik adviseer u dit te doen vóór 29 maart. Op die datum vervalt het embargo op het rapport en zal het door het RIVM worden gepubliceerd.

De brief ligt momenteel ook ter akkoord bij de minister voor Medische Zorg en de minister van LNV.

Kernpunten
Tijdens de eerste golf van de COVID-19-pandemie in Nederland waren er veel gevallen van COVID-19 in het zuiden van Nederland, met name in Noord-Brabant en Limburg waar de luchtkwaliteit ook al langere tijd onderwerp van zorg is mede door de hoger dan gemiddelde bijdragen vanuit de landbouw.

Uw voorganger heeft in 2021, samen met VWS en LNV, de opdracht gegeven voor een meerjarig en fijnmazig onderzoek naar de relatie tussen luchtkwaliteit en COVID-19. Dit onderzoek is onder leiding van RIVM gedaan. Bij de start van het onderzoek is de Kamer erover geïnformeerd en is de samenvatting van het onderzoeksvoorstel ook gedeeld[1]. Het onderzoek is nu af en wordt door het RIVM uitgebracht.

Het onderzoek laat een aantal conclusies zien:

- Uit het onderzoek blijkt dat mensen die blootgesteld waren aan hogere concentraties van luchtverontreiniging een grotere kans hadden om besmet te raken met SARS-CoV-2 en een grotere kans hadden om ernstig

[1] Kamerstuk 30 175, nr. 375

ziek te worden waardoor ze in een ziekenhuis moesten worden opgenomen of kwamen te overlijden.
- Deze relatie is waargenomen zowel na kortdurende (1 à 2 weken) blootstelling aan hogere concentraties van luchtvervuiling als bij langdurige (de 3 jaar voorafgaand aan de epidemie) blootstelling aan hogere concentraties van luchtvervuiling.

- Voor andere aandoeningen aan de luchtwegen is het effect van slechte luchtkwaliteit vergelijkbaar. Wat dit betreft is er geen specifieke relatie waargenomen tussen slechtere luchtkwaliteit en COVID-19 in het bijzonder. Het onderzoek bevestigt dat slechtere luchtkwaliteit tot ernstigere gevallen van luchtwegaandoeningen kan leiden, en in dit geval van COVID-19.

- Het effect is, relatief gezien, klein maar waarneembaar. U citeert cijfers uit het rapport over de grootte van het effect. De onderzoekers schatten in dat circa 1 á 4% van de gezondheidsuitkomsten had voorkomen kunnen worden als de hoogste blootgestelde helft van de bevolking tot alleen maar aan de mediane concentratiewaarden[2] van luchtvervuiling waren blootgesteld.

- De analyses laten verschillende correlaties zien tussen verhoogde concentraties van fijnstof afkomstig uit de veehouderij en wegverkeer en een hoger risico op (of ernstigere) COVID-19. Er zijn ook duidelijke effecten te zien voor andere broncategorieën, met name alle buitenlandse bronnen tezamen. De onderliggende biologische mechanismen achter deze relaties zijn onbekend.

De hoofdaanbeveling uit het onderzoek is om door te gaan met het verder verbeteren van de luchtkwaliteit in Nederland. U geeft in deze brief aan dat deze aanbeveling in lijn is met het kabinetsbeleid, uw inzet met het Schone Lucht Akkoord en in Europees verband met de aanscherping van de luchtkwaliteitsrichtlijn en de richtlijn industriële emissies.

Krachtenveld
Het onderzoek is gedaan in opdracht van het ministerie van IenW, VWS en LNV samen. Deze brief wordt mede namens de minister voor Medische Zorg en de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verzonden. De brief wordt dus nu ook bij hen neergelegd ter akkoord. IenW onderhoudt ook contact met VWS, LNV en RIVM over de publicatie van het onderzoek en eventuele inzet op communicatie en woordvoering.

Aan het begin van de pandemie was er maatschappelijke en politieke aandacht voor een mogelijke relatie tussen luchtvervuiling (mede door de aanwezige veehouderij) en gevallen en ernst van COVID-19. Mede daarom is een maatschappelijke klankbordgroep opgericht. De leden van die klankbordgroep kwamen uit de volgende organisaties: C-support, Longfonds, provincie Noord-Brabant, gemeente Rotterdam, de provincie Utrecht liaison IPO, Schone Lucht Akkoord, LTO Nederland, de GGD werkgroep Luchtkwaliteit en Gezondheid, de GGD werkgroep Veehouderij en Kennisplatform Veehouderij en humane gezondheid.

[2] mediane waarde is de waarde die precies in het midden van alle gemeten waarden ligt

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Kamerbrief *Onderzoek naar de relatie tussen luchtkwaliteit en COVID-19*	
03	Onderzoeksrapport *Luchtkwaliteit en COVID-19*	

Datum
7 maart 2024

Onze referentie
IENW/BSK-2024/17278

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ Economie
Leefomgeving

Aan
Staatsecretaris

Bijlage(n)
2